

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Використана література:

1. Лесовий В. Ю., Петрук В. А. Адаптація першокурсників до навчання у вищих технічних закладах освіти : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2017. 129 с.
2. Положення про організацію освітнього процесу у НПУ імені М. П. Драгоманова (нова редакція) від 22.12. 2021 р., протокол № 6. Режим посилання: https://npu.edu.ua/images/Положення_про_ООП_нова_редакція_2021.pdf
3. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 564 с.
4. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті : словник. К. : ЦП Компрінт, 2019. 134 с.
5. Філософія освіти : навч. посіб. / за заг. ред. : В. Андрущенко, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 329 с.

УДК 378.147:76:7.012

Кравченко Н. І.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З ПРИКЛАДНОЇ ГРАФІКИ ТА ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Система вищої освіти України з 2020 року до сьогодні витримала кілька великих випробувань. Це карантинні обмеження, пов'язанні із запобіганням розповсюдження ковідних захворювань, які було введено в березні 2020 року і які тривають і понині. А з 24 лютого 2021 року розпочалася повномасштабна війна росії проти України. Усі ці фактори змусили переорієнтувати українських освітян на більш активне використання в навчальному процесі сучасних технологій та електронних ресурсів, щоб зміна локації проведення занять з аудиторій у віртуальний простір не завдала не виправних втрат якості освіти [1]. Дистанційне навчання та змішані форми проведення занять стали реальністю, з якою стикнулася українська вища школа. І якщо на початку цього процесу викладання теоретичних дисциплін з лекційними і семінарськими заняттями вже було певною мірою підготовлено до переходу на дистанційну форму навчання, то викладання практикоорієнтованих дисциплін мистецьких спеціальностей не було готовим до цього виклику часу.

Взагалі питання технологій і методик впровадження форм дистанційного навчання на мистецьких спеціальностях досить складна, адже стосується і сфери музичного мистецтва, і хореографії, а не лише візуального мистецтва. Ми ж зупинимось лише на розгляді ефективності використання електронних ресурсів під час дистанційного навчання за спеціальностями 022 Дизайн і 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. І висвітимо для початку особливості викладання тих навчальних дисциплін, в яких передбачена робота із графічними редакторами Adobe Illustrator та Adobe Photoshop.

Слід відмітити кілька зручних ресурсів, якими могли користуватися і викладачі, і здобувачі вищої освіти означених мистецьких спеціальностей. Це перш за все

комунікативні ресурси: офіційний ресурс – корпоративна пошта університету, а також мобільні месенджери Viber, Telegram, чати яких використовувались для не офіційного спілкування викладачів кафедри, кураторів зі студентами академічних груп або для розповсюдження термінової інформації, що дублює інформацію з корпоративної пошти. Для консультацій та надання викладачем коментарів щодо представленої студентом роботи корпоративна пошта активно використовувалась лише під час карантину 2020 року. Згодом з опануванням інших ресурсів відбулося її розвантаження і повернення її до головної функції – офіційної комунікації.

Для проведення дистанційних занять використовувався сервіс Google Meet (старий ресурс – Google Hangouts Meet – функціонував до 2021 року, мав у цій версії дуже зручну функцію створення відеозапису конференції), подібний йому сервіс Zoom мав певні вади, зокрема обмеження в часі проведення конференцій. І тут варто трохи докладніше зупинитися на використанні сервісу Google Meet в навчальному процесі. При проведенні практичних занять в аудиторії після того, як здобувачі переглянули на екрані проектора демонстрацію навчальних матеріалів та отримали завдання для виконання, студенти починають працювати кожен за своїм комп'ютером. Ніхто з них не бачить роботу своїх одногрупників, повторюють ідентичні помилки при виконанні завдання, якщо мають якісь питання, викладач пояснює індивідуально або пропонує зібратися всім біля одного монітора, щоб не повторювати одне й те саме кожному окрему. Адже при роботі з графічними редакторами виникає безліч додаткових питань. Затвердження ескізів і процес роботи також у таких умовах відбувається у вигляді індивідуальної консультації.

При використанні сервісу Google Meet або Zoom ця ситуація змінюється суттєво. Початок заняття той самий – демонстрація навчального матеріалу і визначення завдання та способів його виконання. Далі починається робота зі студентами, де кожен може, включивши презентацію, продемонструвати свій екран з відкритим завданням у програмі Adobe Illustrator або Adobe Photoshop, задати питання про виконання роботи, отримати консультацію тощо. При цьому усі студенти бачать процес роботи, технічні та творчі проблеми, з якими стикнувся їх одногрупник, разом з ним отримують поради з вирішення проблеми і рекомендації щодо виконання завдання. Окрім того викладач, помітивши певну прогалину в знаннях студентів (які до речі можуть стосуватися історії мистецтва і дизайну, практичного досвіду з інших дотичних дисциплін, сучасних форм та технологій візуального мистецтва) може продемонструвати додатковий ілюстративний матеріал зі свого особистого комп'ютера або з мережі Інтернету.

Не випадково тут раніше була згадана зручна функція створення відео запису конференції. Лекційне, практичне заняття, установчу конференцію або консультацію по виробничій практиці, до екзамену, зустріч із запрошеним гостем – фахівцем-практиком з певного напрямку – можна записати і згодом переглянути додатково. Особливо це зручно при складних умовах навчання та при поважних причин відсутності деяких студентів. Окрім того знімаються безліч питань і непорозумінь щодо повноти наданої викладачем інформації.

Щодо відвідування студентами занять, то слід відмітити сучасне вдосконалення сервісу Google Meet, який після завершення конференції надсилає на електронну пошту організатору звіт про кожен вхід та вихід учасників під час її проведення. Але тут треба використовувати корпоративні аккаунти для ідентифікації учасників. Також узгодження цього сервісу із Google календарем спрощує формування запрошень на конференції та долучення до неї усіх учасників.

Для надання здобувачам загального навчального матеріалу і додаткових індивідуальних консультацій, запропонованих візуальних зразків (файлів зображень або медіа файлів) для виконання практичної та самостійної роботи є цілком ефективною навчальна платформа Moodle. Електронний навчальний курс містить повний об'єм

необхідного матеріалу – це методичний матеріал (робоча програма навчальної дисципліни, критерії оцінювання, методичні рекомендації до виконання практичних завдань [2] тощо), лекційний матеріал із ілюстраціями, завдання до практичної із зразками робіт, усі вимоги до підсумкової атестації – екзамену із зразками робіт, відео уроки з опанування певних навичок роботи з графічними редакторами, глосарій, посилання на електронні джерела і книги, а також на матеріали, розміщені в хмарних сервісах [3].

Через те, що художники і дизайнери постійно працюють із візуальним матеріалом, ресурс із можливістю його розміщення для ознайомлення стає вкрай необхідним. Створений ресурс для виконання практичної або самостійної роботи виконує не лише функцію централізованого місця, куди студенти здають виконані завдання, але є місцем, де кожен студент отримує коментарі та рекомендації. І тому він може до дедлайну змінити на краще свою роботу, і в ресурсі буде перебувати кілька зданих файлів – від першого варіанту до остаточного. Це дозволить здобувачу проаналізувати свої ж результати роботи.

Використання електронних ресурсів у викладанні дисциплін з прикладної графіки та графічного дизайну є надзвичайно ефективним [4], але за умови їх системного використання, налагодженої узгодженої їхньої роботи. Цей досвід мав позитивний результат і був продемонстрований у вигляді віртуальних виставок та проєктів, які проводились після виконання практичних завдань в умовах карантину і воєнного стану [5]. Це страшний, але водночас дуже продуктивний досвід, який ще потребує додаткового вивчення. Але вже зараз можемо констатувати незламність й загартованість наших освітян і здобувачів вищої освіти.

Використана література:

1. Shevniuk O. L., Matvienko O. V. Moral Values and Skills: The Challenges of Space Exploration Practices. *Philosophy and Cosmology*, Volume 23, 2019. С. 123-131. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/23/11> Часть ISSN: 2307-3705 WOS:000488625900011
2. Shevniuk O. L. The structure of didactic forms of the fine arts teaching to students in higher educational establishment. *Мистецтво і освіта*. 2021. № 2 (100). С. 13-18. [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2021-2\(100\)-13-17](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2021-2(100)-13-17)
3. Sova Olha. Cloud technologies in art entrepreneurship education. *Journal of Entrepreneurship Education*, 2019, 22 (5). Р. 1–6. (with Holinska T., Komarovska O., Melnyk O., Pet'ko L., Shpitsa R., Strohal T.). SCOPUS. <http://surl.li/dyrvs>
4. Сова О. С. Візуальна реклама як сучасний вид прикладного мистецтва. *Мистецтво на зламі: кризові моменти поступу : зб. тез доповідей Міжнародної наук. конф. Київ, 19 квітня 2019 р. Національна академія мистецтв України. К., 2019. С. 64-65.*
5. Віртуальні проєкти і виставки березень 2020 – червень 2022 pp. <https://www.facebook.com/design.kubg>